Onderzoeksrapport
Openbare Speel- en Sportruimte
Gemeente Urk

December 2024

Speelplan

gemeente URK

Inhoudsopgave

Werkwijze	03
Onderzoeksbevindingen	
Speelruimtekaart met speelbuurten	08
Algemeen	09
Aanbod per doelgroep	13
Aanbod per speelbuurt	14
Bijlagen	
Aanbevelingenkaart	17
beoordelingsschema speelplekken	18
Fotoboek (beoordeling per speelplek)	extern

Speelgoed van bewoners in de speelplek aan de Vrouwenzand (521)

Colofon

Titel	Onderzoeksrapport Openbare Speel- & Sportruimte
Opdrachtgever	Gemeente Urk
Opdrachtnemer	Speelplan BV Transistorstraat 53b 1322 CK Almere 036 5236127 www.speelplan.nl
Tekst & onderzoek	Ferdi Tillema, Saskia van Aalst, Maureen Prikken
Datum	December 2024

Werkwijze

Inleiding

De gemeente Urk vindt het belangrijk dat er voldoende en goede openbare speel- en sportplekken zijn voor haar bewoners. Dit zijn immers belangrijke plekken waar mensen spelen, sporten en elkaar ontmoeten. Een goed beleidsplan voor deze openbare speel- en sportruimte is belangrijk om de kwaliteit, nu en in de toekomst, te kunnen waarborgen. Daarom wil de gemeente een nieuw beleid opstellen voor de openbare speel- en sportruimte.

Voordat dit beleid geschreven kan worden, is het van belang dat er een analyse wordt uitgevoerd van de huidige situatie. Deze analyse startte met het uitvoeren van een veld-onderzoek. Begin 2025 gaan we verder met de analyse door middel van een online vragenlijst voor bewoners, wijkwandelingen met kinderen, een jongerenbijeenkomst en gesprekken met stakeholders. De resultaten worden gebruikt ter ondersteuning voor het formuleren van het nieuwe beleid.

In dit onderzoeksrapport worden de resultaten van het veldonderzoek beschreven.

Veldonderzoek

Bureau Speelplan heeft in opdracht van de gemeente Urk in het najaar van 2024 onderzoek gedaan naar de openbare speel- en sportplekken in de gemeente. Het doel van het veldonderzoek is het in kaart brengen van de huidige bespeelbaarheid en kwaliteit van de speel- en sportplekken in de openbare ruimte. Hierbij wordt gekeken naar de formele speelplekken die in het beheersysteem van de gemeente staan (peil: oktober 2024). Tijdens het veldwerk wordt tevens gekeken naar de bespeelbaarheid van de overige openbare ruimte in de buurten; de informele speelruimte.

Naast het geven van een kwaliteitsoordeel, dient het onderzoek ook om de speelruimte te kwantificeren; Hoeveel speelplekken zijn er? Hoe liggen ze verdeeld over de buurten? Welke functies hebben de speelplekken en op welke doelgroep richten deze zich? De resultaten en bevindingen van het veldonderzoek zijn per plek terug te vinden in dit rapport. De resultaten zijn verwerkt in een speelruimtekaart.

De bevindingen van het veldonderzoek worden gebruikt als startpunt voor het opstellen van een nieuw beheer- en uitvoeringsplan voor de openbare speel- en sportruimte op Urk. Aanvullend kan dit rapport uiteraard ook gebruikt worden als naslagwerk bij herinrichtingen, bewonersavonden, vragen, klachten en initiatieven vanuit de samenleving.

Klimtoestelen in het Speelbos (901)

De informatie in deze rapportage is gebaseerd op bevindingen gedurende het veldonderzoek en is een momentopname. Hierdoor kan een bevinding in het rapport afwijken van de huidige situatie, hetzij door aanpassingen in de tussentijd, gepleegd onderhoud of vernielingen op de specifieke locaties. Daarnaast is het van belang te onderstrepen dat er, ondanks criteria per thema, altijd sprake blijft van een zekere subjectiviteit. Achtergrondinformatie kan (gedeeltelijk) ontbreken, en ook verschillend te interpreteren zijn.

In dit onderzoeksrapport wordt meestal gesproken over speelplekken. Hiermee bedoelen wij zowel sport- als speelplekken of een combinatie van beide.

Beoordelingscriteria

De speelplekken zijn beoordeeld op de volgende criteria:

- **Situering**- Ligging, zichtbaarheid, omvang, beschutting, bereikbaarheid, geluid(soverlast). Hierbij wordt gekeken naar het beoogde doel van de plek (doelgroep, type spel, capaciteit) en de ligging in de buurt. Past het wel op de locatie, is er voldoende ruimte voor het beoogde spel, kunnen kinderen hier zelfstandig komen en is de plek ook bereikbaar met bijvoorbeeld een rolstoel?
- **Inrichting** - Uitdaging, speelwaarde, verblijfswaarde, variatie, ruimte. Is de inrichting uitdagend genoeg voor de doelgroep om zich hier langere tijd te vermaken? Bij de grotere plekken wordt de verblijfswaarde ook beïnvloed door de aanwezigheid van bankjes (niet vol in de zon), of een watertappunt. Qua spelen is het belangrijk dat er voldoende speelvormen zijn voor het beoogde doel van de plek en dat er goed samengespeeld kan worden, ook als je een handicap hebt.
- **Huidige staat** - Onderhoud, slijtage, verwering, vandalisme, zwerfafval. Hoe ligt de speelplek erbij? Hier wordt vooral gelet op de aantrekkelijkheid van de speelplek. Dit betreft geen (veiligheids)inspectie.
- **Klimaatbestendigheid** - Beschutting (schaduw), vegetatie, wateropvang en -afvoer. Hoe goed kan de plek omgaan met extremen in het klimaat? Hierbij wordt vooral gelet op het aspect verkoeling. Plekken waar voldoende beschutting is door bomen of beplanting en waar vooral gewerkt is met natuurlijke ondergronden (gras, zand, houtsnippers).
- **Inclusiviteit** - Ondergronden, paden, omheiningen, drempels, speelaanleidingen en -toestellen. Hoe goed kunnen mensen met verschillende beperkingen spelen op de plek? De mate van inclusiviteit wordt beoordeeld afhankelijk van de toegangelijkheid van de locatie en de toestellen en de aanwezigheid van bespeelbare speelaanleidingen en speeltoestellen (soms speciaal ontworpen voor mensen met een beperking).

Elke speel- of sportplek wordt op deze criteria beoordeeld op een schaal van 1 tot 5 (slecht/ onveilig tot uitstekend). Voldoende is het beginpunt van de beoordeling. Aspecten die negatieve en positieve invloed hebben op de criteria bepalen de uiteindelijke beoordeling. De wijze van beoordelen is ook in beeld weergegeven in een beoordelingsschema (bijlage 2).

Een kanttekening bij de beoordelingscriteria is dat de thema's 'klimaatbestendigheid' en 'huidige staat' op gespannen voet kunnen staan. Een goed beschutte plek met veel bomen, zorgt immers vaak voor meer aanslag, ingroei en verwering van toestellen of ondergronden. Hierdoor kan een hoge score op het ene thema zorgen voor een minder goede score op een ander thema. Het is daarom niet makkelijk om een plek te treffen die op elk punt goed of uitstekend scoort.

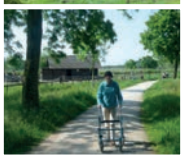

Speelplek op het Kleine strand (201)

Onderverdeling in leeftijden

Tijdens het veldwerk wordt gekeken naar de beoogde **doelgroep** van elke locatie om zo een beeld te krijgen van de mogelijkheden die kinderen hebben om binnen de woonomgeving en bewegingsruimte van het kind speelruimte te vinden die aansluit op de bij die leeftijd behorende speelwaarden. Bij het toewijzen van een doelgroep wordt gekeken naar het huidige aanbod op de speelplek en bij sportplekken aanvullend naar de beschikbare ruimte en de ligging in de woonomgeving. In de onderstaande tabel staand de gebruikte leeftijdsgroepen. Op een speelplek kunnen meerdere groepen bediend worden. De leeftijdsgroepen staan aangegeven links bovenin per speelplek:

Leeftijd	Speelvorm/activiteit	Voorbeelden voor inrichting					
1 t/m 4 jaar	Ontdekken van ruimtes, materialen en vaardigheden. Rollenspel en fantasiespel. Contact met andere kinderen.	Materialen zoals zand, water, gras, takjes en blaadjes. Bespeelbaar groen, kleurgebruik. Kleine, gemakkelijk toegankelijke speeltoestellen of speelaanleidingen. Beschutting en zitmogelijkheden voor ouders/begeleiders.					
5 t/m 8 jaar	Samenspel, regelspel en balspelen. Gevarieerder en wilder bewegingsspel. Motorische ontwikkeling. Ontdekking en grensverlegging.	Toestellen, speelaanleidingen en materialen die samenspel, creatie en motorische ontwikkeling stimuleren. Klimmen, schommelen, hogere glijbanen. Open en besloten ruimtes, verhard en onverharde ondergronden. Natuurlijke inrichting met bespeelbaar groen. Ruimte voor fietsen en steppen.					
9 t/m 12 jaar	Samenspel, sport en competitie, opzoeken risico's en onderzoekend spelgedrag. Minder regelspel. Overgang van spelen naar ontmoeten.	Trapveldje en andere sportplekken. Fysiek uitdagende en variatie in speeltoestellen. Avontuurlijke en natuurlijke inrichting met risicovolle elementen. Ruimte om zelf spel te ontwikkelen. Minder gebonden aan buurt.					
13 t/m 16 jaar	Ontmoeting en sport, uitrusten en chillen (in groepsverband). Fysieke en sociale grensverlegging.	Uitdagende sportmogelijkheden zoals freerunning, skatepark en fietscross. Ruime basketbal- en voetbalvelden. Ruimte voor ontmoeting, bankjes bij sportplekken.					
17 t/m 20 jaar	Ontmoeting met ruimte voor scooter en auto. Sport gericht op verbeteren vaardigheden en/of persoonlijk voorkomen.	Ruimte voor zowel individueel als in groepsverband sporten. Professionele inrichting van sportplekken. Ontmoetingsplekken buiten bebouwde kom voor scooters en auto's.					
21 t/m 65 jaar	Combinatie sport, ontmoeting en recreatie.	Beweegroutes, sport- en ontmoetingsmogelijkheden bij speelplekken (sport en ontmoeting met andere ouders). Groene recreatieomgeving op loop- of fietsafstand.					
65+ jaar	Bewegen, recreëren en ontmoeten.	Beweegmogelijkheden gericht op mensen met een verminderde mobiliteit. Inrichting met sporttoestellen voor onderhouden van gezonde spieren en botten. Veilige wandel en fietsroutes. Een groene recreatieomgeving op loopafstand. Ruimte voor ontmoeting.					

Bereik van de speelplek

Bij het beoordelen van formele speelplekken wordt onderscheid gemaakt tussen kleine speelplekken, plekken voor de hele buurt en grotere plekken voor de hele wijk. Belangrijk is dat hierbij criteria als “ligging” en “inrichting” specifiek worden gekoppeld aan het beoogde bereik. Een kleine speelplek vraagt immers iets anders qua inrichting dan een plek waar de hele buurt moet kunnen spelen.

Kleine speelplek voor omwonenden
Speelaanbod en omvang zijn beperkt en gericht op een jonge doelgroep en direct omwonenden. Ligt vaak beschut in de woonomgeving zodat er goede sociale controle mogelijk is. Soms is er sprake van een speelplek met een enkel toestel of een speelaanleiding in de verharding. Dit is een kleine speelplek, maar met beperkte speelwaarde (een speelhoekje). Dit wordt aangegeven met het volgende symbool:

Speelplek voor de buurt
Een (bij voorkeur centrale) plek in de buurt met een belangrijke ontmoetingsfunctie, uitgebreidere en uitdagendere inrichting en meer ruimte. Er is vaak een combinatie van spel en sport te vinden en vaak wordt een bredere doelgroep bediend (5 tot 15 jaar). Een buurtspeelplek trekt kinderen uit de hele buurt.

Grote speelplek voor de hele gemeente
Onderscheidend door ligging of inrichting heeft een gemeente-plek aantrekkingskracht voor alle inwoners van de hele gemeente. Hier wordt een brede doelgroep (0 tot 99 jaar) bediend en is sprake van een uitdagend en multifunctioneel aanbod van sport- en speeltoestellen.

Speelvormen

Diversiteit in het speelaanbod is belangrijk per locatie, binnen de directe woonomgeving van een kind (de speelbuurt, zie ook bladzijde 6), binnen elk wijk en in heel Urk zelf. Het is wenselijk dat binnen een speelbuurt verschillende speelvormen voorkomen, maar ook dat de plekken verschillende doelgroepen aanspreken. De diversiteit zorgt ervoor dat kinderen van verschillende leeftijden geprikkeld en uitgedaagd worden om meer gebruik te maken van de speelruimte (zowel formeel als informeel) in hun buurt. Voor een diverse speelbuurt, wordt aanbevolen om in elke speelbuurt tenminste de verschillende speelvormen aan te bieden zoals weergegeven in de **Schijf van Vijf voor Buitenspelen**.

De speelplekken worden op de kaarten en in de beoordeling geclassificeerd aan de hand van symbolen. Er wordt gebruik gemaakt van de volgende symbolen om het type speelplek te verbeelden. Een combinatie van **speelvormen** is mogelijk.

Traditionele speelplek
De meer ‘reguliere’ speelplek met speeltoestellen als een wip, glijbaan en schommel.

Sportplek
Spelend sporten: bijvoorbeeld voetbal, korfbal, tennis, basketbal, skaten, crossbaantjes, freerunning en stepbaantjes.

Natuurlijk spelen (ravotplek)
Bewust als speelplek ingericht groen. Heuvels, bosjes, bomen en gras; spelen met zand, water en los materiaal.

Pleintje
Autovrij (verkeers)pleintje of superbrede stoep waar kinderen zelf spel kunnen bedenken met lijnen, bollen, kleur en andere speelaanleidingen

Speelroute
Een kindvriendelijke en veilige route door de buurt die belangrijke (speel)locaties met elkaar verbindt al dan niet met speelaanleidingen.

De speelbuurt

Om het belang van een formele speelplek goed in te kunnen schatten wordt in het onderzoek naar de bespeelbaarheid van **speelbuurten** gekeken. Dit is het deel van een wijk waarin kinderen van 5/6 tot 10/11 jaar zich vrij kunnen bewegen. Drukke wegen, watergangen, spoorlijnen maar ook industriegebieden of parken zijn **barrières** voor kinderen. Een speelbuurtgrens is soms ook vooral een niet-fysieke afspraak. Kinderen komen of mogen dan simpelweg niet uit hun eigen buurtje. Op de kaarten staan de speelplekken genummerd per speelbuurt.

De speelbuurt is het gebied waarin steeds moet worden gekeken of het aanbod bijdraagt aan goede speelruimte. Wat nodig is voor een goede speelbuurt, is afhankelijk van de omvang en het karakter van de speelbuurt. Van belang is met name de hoeveelheid en diversiteit aan speelmogelijkheden en uitdaging binnen een speelbuurt. Kunnen kinderen zich hier goed vermaken? Om de speelruimte te beoordelen zijn daarom in elke wijk de barrières ingetekend. In uitvoeringsplannen en adviezen kan vervolgens aangegeven worden welke plekken essentieel zijn om te behouden en waar een uitbreiding nodig is. Hierbij worden de volgende vier (voorlopige)kaders gehanteerd:

A. Elke speelbuurt moet tenminste één goede buurtspeelplek hebben binnen 400 meter loopafstand. Daarnaast is er nodig;
B. Een netwerk van (goede) kleinere speelplekken met een actieradius tot 200m.
C. In goed bespeelbare buurten (brede stoepen, lage parkeerdruk, voldoende bespeelbaar groen, weinig barrières) is het niet noodzakelijk om te voorzien in aanvullende speelplekken, kinderen kunnen in principe de centrale buurtspeelplek bereiken.
D. In buurten die minder goed bespeelbaar zijn, is het wél nodig om te voorzien in zowel de buurtspeelplek als een netwerk van kleinere speelplekken.

Naast de speelplekken in de speelbuurt zijn er in soms ook grote speelplekken met een aanbod voor de hele gemeente. Hoewel deze voor omliggende woningen ook als buurtspeelplek kunnen functioneren, zijn zij in sommige gevallen bewust bedoeld voor een specifieke doelgroep verspreid over de gehele gemeente (bijv. het Speelbos). Als de ligging (bijv. buiten de speelbuurt) of het aanbod (bv. alleen voor skaters) niet voldoen voor een speelbuurt, kunnen de grote plekken niet meetellen voor de kaders van speelbuurten hierboven.

Een kaart met de speelbuurten op Urk is te zien op de volgende pagina.

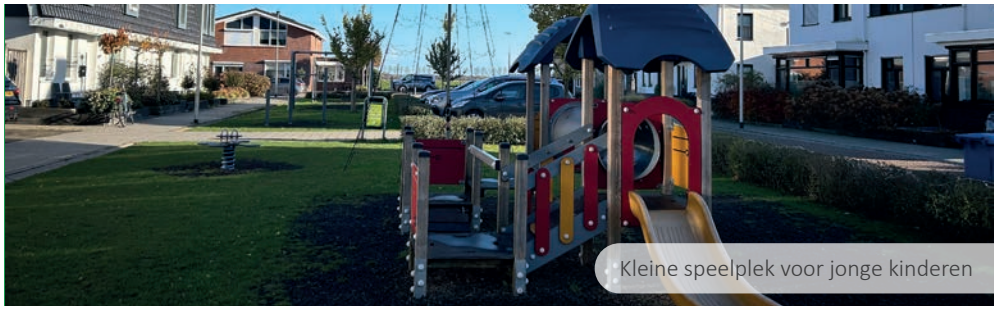
In bijlage 1 is een aanbevelingenkaart te vinden. Hierop staat aangeven welke kansen wij zien n.a.v. het uitgevoerde veldonderzoek.

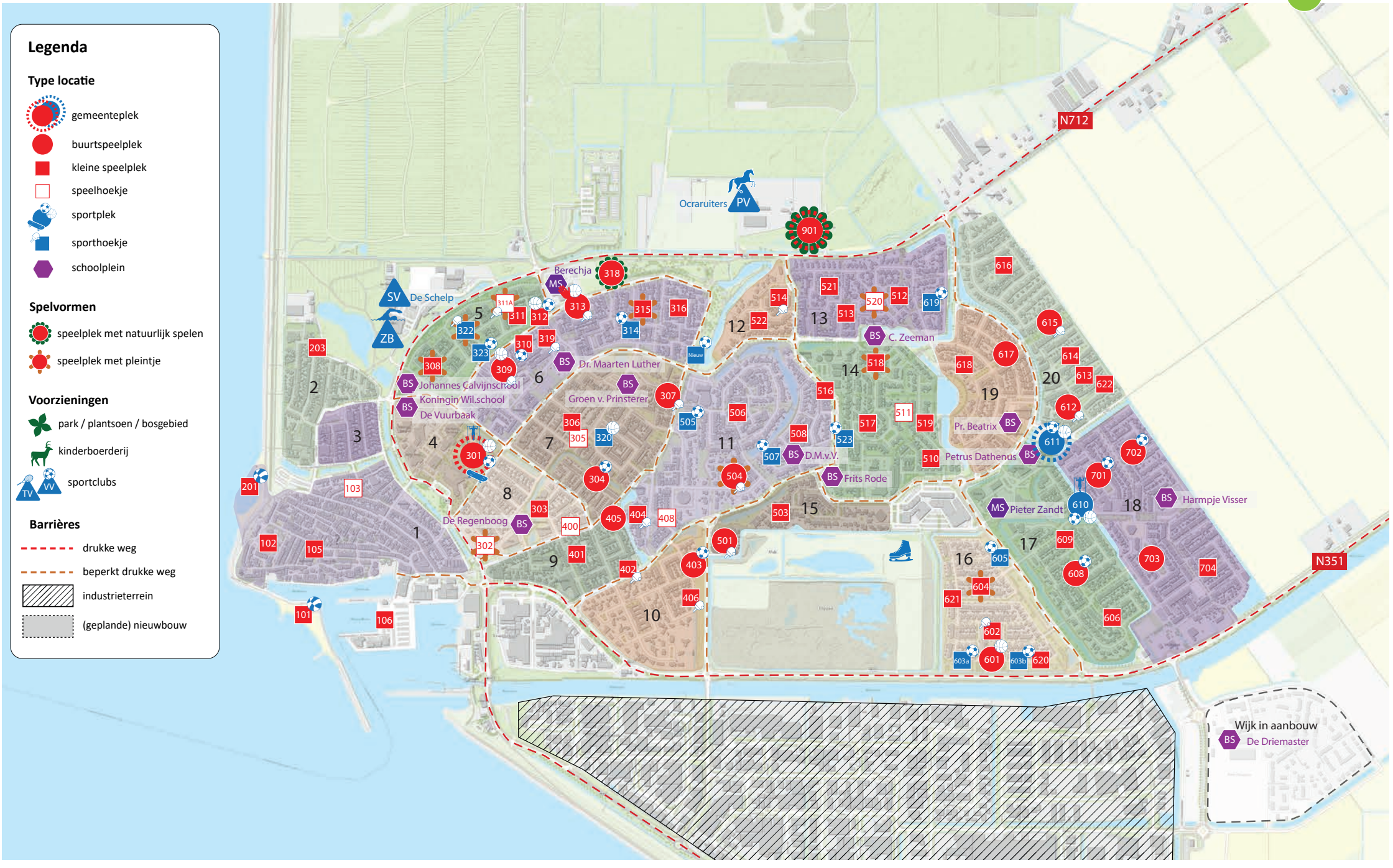
Gemeenteplek voor 0-100 jaar

Voorbeeld van speelbuurten in gemeente Urk

Kleine speelplek voor jonge kinderen

Legenda
Type locatie
gemeenteplek
buurtspeelplek
kleine speelplek
speelhoekje
sportplek
sporthoekje
schoolplein
Spelvormen
speelplek met natuurlijk spelen
speelplek met pleintje
Voorzieningen
park / plantsoen / bosgebied
kinderboerderij
sportclubs
Barrières
drukke weg
beperkt drukke weg
industrieterrein
(geplande) nieuwbouw
N712
N351
Ocraruiters
PV
SV
De Schelp
ZB
Berechja
MS
BS
Dr. Maarten Luther
Johannes Calvijnschool
Koningin Wil.school
De Vuurbaak
Groen v. Prinsterer
De Regenboog
C. Zeeman
D.M.v.V.
Frits Rode
Pr. Beatrix
Petrus Dathenus
Pieter Zandt
Harmpje Visser
Wijk in aanbouw
De Driemaster

Huidige aanbod

De gemeente telt 84 formele, openbare speelplekken met speel- en sporttoestellen verspreid over 20 speelbuurten. Het aanbod bestaat uit 45 kleine speelplekken, 17 buurtspeelplekken, 3 gemeenteplekken en 7 speelhoekjes. Er zijn 12 plekken alleen op sport gericht, waarvan 11 sporthoekjes (bijvoorbeeld een trapveld of tafeltennistafel). Ook zijn er naast deze plekken nog 28 speelplekken waar naast formeel spel ook een vorm van sport wordt aangeboden.
De speelbuurten op Urk worden vooral gevormd door barrières zoals doorlopende (drukke) wegen, parken en waterwegen.

Formeel speelaanbod

De focus van het aanbod in de speelbuurten ligt vooral op traditioneel spel (glijbanen, schommels, klimrekken, etc.). De meeste speelbuurten op Urk hebben een dicht netwerk van speelplekken (meerdere speelplekken in een straal van 200 meter), zoals in speelbuurt 5, 6, 13 en (het zuidelijke deel van) 20. In speelbuurt 2 en 3 zijn echter helemaal geen speelplekken aanwezig. Verder is opvallend dat het aanbod in speelbuurt 18 bijna volledig bestaat uit buurtspeelplekken.

Het speelaanbod op Urk is erg wisselend. Er zijn een meerdere zeer aantrekkelijke en divers ingerichte speelplekken zoals de speelplekken in Park Hooiland (318), aan de Zandplaat 16 (403) en de Frisostraat (703). Andere speelplekken zijn verouderd en bieden weinig uitdaging zoals de speelplekken Wijk 5 (104), het Noorderzand (203) en de Waaiershoek (331a).

De speeltoestellen zijn redelijk schoon en er is weinig zwerfafval. De ondergronden zijn niet overal goed: er is veel slijtage zichtbaar in het gras en er is ook veel onkruidgroei tussen rubbertegels. Dit gaat ten koste van de aantrekkelijkheid van de speelplekken.
Het speelaanbod is voor een brede doelgroep geschikt. Ook voor kinderen in de bovenbouw (9-12 jaar) is er vooral op de buurtspeelplekken voldoende uitdaging.

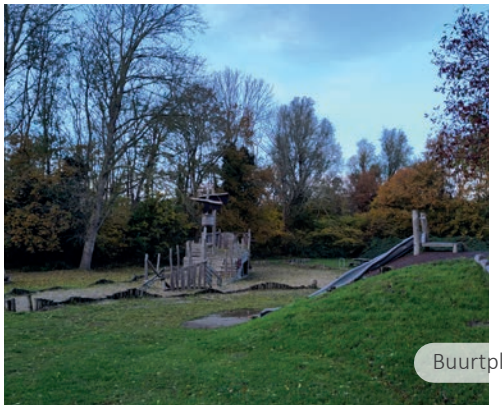
De situering van de speelplekken scoort over het algemeen voldoende tot ruim voldoende. De plekken zijn vaak veilig gelegen (niet langs een drukke weg) en er is voldoende sociaal toezicht op de speelplekken.

Op meerdere speelplekken zijn bijdragen van bewoners te zien zoals particuliere toestellen, verlichting, los speelgoed en extra zitgelegenheid. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de inbreng van buurt- straat- en bewonersverenigingen.

Kleine speelplekken

Buurtplekken

Gemeenteplekken

Er zijn drie grote locaties die zijn ingericht voor alle inwoners van de gemeente. Deze gemeenteplekken hebben allen een andere functie: In het Speelbos (901) kan er gespeeld worden in een natuurlijke omgeving, op de Playground in Kotter (611) kan er gesport worden en in het Wilhelminapark (301) is er ruimte voor verschillende sporten en spelvormen.

Inclusiviteit

Over het algemeen scoren de meeste speelbuurten zwak of matig op inclusie. In speelbuurten 2, 4, 7, 9, 12, 18 is geen enkele speelplek die voldoende of hoger scoort. Dit komt meestal doordat de toestellen niet bereikbaar zijn (geen pad of geschikte ondergrond). De speelplekken die wel voldoende scoren hebben vaak een verhard pad, wat positief is voor de toegankelijkheid naar de speelplek.
In de overige speelbuurten zijn één of meerdere speelplekken te vinden die een verharde ondergrond hebben waardoor de speelplek goed toegankelijk is voor inwoners met een motorische beperking. Speel- en sporttoestellen zoals een mandschommel, tafeltennistafel en wiptoestellen met een rugleuning zijn ook bruikbaar voor kinderen met een beperking. Deze zijn regelmatig aanwezig op speel- en sportplekken maar niet altijd ook daadwerkelijk bereikbaar. Een andere ondergrond of verhard pad, kan deze plekken inclusiever maken.

Klimaatbestendigheid

Op klimaatbestendigheid zien we uiteenlopende scores. In speelbuurt 5 en 8 scoren veel speelplekken laag op klimaatbestendigheid vanwege de versteende speelplekken in hofjes. Hiernaast een voorbeeld van een plek (Schelpenhoek, 308) die laag scoort op klimaatbestendigheid: het is versteend, er is geen schaduw, geen beplanting en geen natuurlijke ondergronden. Andere speelbuurten scoren beter. Zo hebben speelbuurten 7, 9 en 12 veel groen ingerichte speelplekken die goed scoren op klimaatbestendigheid. De foto rechts toont een plek (Noorderzand, 203) die hoog scoort vanwege de natuurlijke ondergrond en de bomenrand langs de speelplek.

Sporten en bewegen

Het sport- en beweegaanbod is vrij traditioneel. Het aanbod bestaat voornamelijk uit voetbal (19x), tafeltennis (15x) en basketbal (8x). Er zijn twee grote Playgrounds in De Kotter en in het Wilhelminapark waar bewoners kunnen voetballen en basketballen. Opvallend is dat hier de baskets wel verlaagd kunnen worden (bruikbaar voor rolstoelgebruikers) maar dat Playgrounds niet toegankelijk zijn vanwege de verhoogde toegangspoorten.
In het Wilhelminapark ligt ook de enige skatebaan in de gemeente. Naast deze skatebaan staat een ruimtenet met een ondergrond van abrikozenpitten. Deze liggen deels op de skatebaan

Mandschommel op natuurlijke speelplek v.s. vlakke vloer voor toegankelijkheid

Versteend pleintje v.s. grasondergrond en bomenschaduw

Wilhelminapark

waardoor deze onbruikbaar wordt voor skaters.
Op het grote en het kleine strand zijn beachvolleybalvelden waar bewoners het gehele jaar gebruik van kunnen maken.

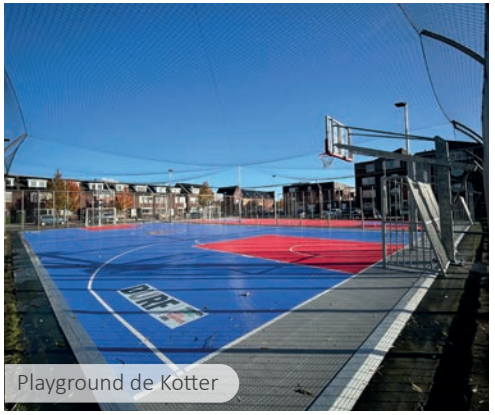
Per speelbuurt is het sportaanbod verschillend. Vooral in speelbuurt 6, 16, 17 en 18 zijn er veel sportvoorzieningen. In speelbuurt 6 en 16 is er veel variatie in het sportaanbod; er is voetbal, basketbal en tafeltennis aanwezig. In een aantal speelbuurten is er nauwelijks of zelfs helemaal geen sportaanbod. Hier kunnen kinderen soms alleen terecht op kleine trapveldjes bij speelplekken of moeten zij naar een naastgelegen speelbuurt om te kunnen sporten.

Naast het aanbod op de formele speel- en sportplekken zijn er ook sportmogelijkheden rondom de wijken zoals de mountainbikeroute in het Urker bos, de schaatsbaan en een uitgebreid netwerk aan fiets- en wandelpaden.

In de gemeente is nog ruimte om een meer divers sportaanbod te creëren. Moderne Urban Sport zoals Calisthenics, Bootcamp of 3x3 basketbal, worden in de gemeente niet tot nauwelijks aangeboden.

Schoolpleinen

De 13 schoolpleinen van de basis- en middelbare scholen zijn niet in beheer van de gemeente. Echter is een groot deel wel openbaar toegankelijk na schooltijd. Veel scholen kiezen ervoor om hun hekken open te houden. De pleinen zijn vaak ruim van opzet maar wel erg versteend. Dit is positief voor de toegankelijkheid maar minder voor de klimaatbestendigheid.

Playground de Kotter

Beachvolleybal op het Grote strand

Schoolpleinen

Informeel spelen

Naast de formele speel- en sportplekken is er ook gekeken naar de ruimte voor spelen en sporten op straat en in het groen; de zogeheten informele speelruimte. Opvallend is dat er vrij weinig tekenen van spel en sport op straat en in het groen zijn. In een aantal speelbuurten zijn veel straten waar hard wordt gereden waardoor spelen en sporten op straat hier niet veilig kan. Ook is het daar lastig voor kinderen om zich veilig van de ene speelplek naar de andere te verplaatsen. In andere speelbuurten is het rustiger op straat. Hier zijn vaak ook groenstroken met wandelpaden die door kinderen worden gebruikt om zich door de wijk te bewegen.

Natuurlijk spelen gebeurt vooral in het Speelbos (901). Kinderen tot een jaar of 8 mogen echter, naar verwachting, niet zelfstandig naar dit bos omdat ze daarvoor een drukke weg moeten oversteken. In een paar speelbuurten zijn tekenen van spelen gezien in een groenstrook of parkgebied. Zo waren er bijvoorbeeld veel struinpaadjes in de groenstrook tussen het Toppad en de Zandplaat en een klimboom Bijvoorbeeld bij locatie 403 is een mooie klimboom langs de sloot aan de Roggebot.

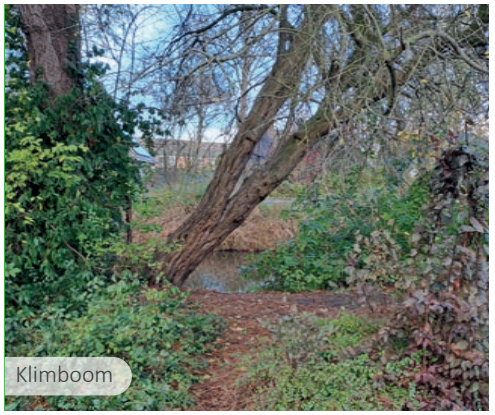
In de gemeente zijn een aantal pleintjes waar ook gespeeld kan worden zoals in de Haven rondom De Orca (die zelf ook bespeelbaar is) en bij het monument voor de gevallen Urkers.

De Orca

Struinpaadjes

Zelfgeplaatste speelaanleidingen

Klimboom

Demografie

De gemeente Urk heeft op dit moment ruim 21.000 inwoners (peildatum, november 2024). Circa 37% van alle inwoners is jonger dan 20 jaar. Aan de hand van de huidige demografische gegevens kunnen we globaal zien hoeveel kinderen en jongeren er gebruik maken van de speel- en sportplekken. Deze berekeningen houden echter geen rekening met gastouders, oppasopa's en -oma's, scholen en kdv's die van speelplekken gebruik maken, etc. Om het gebruik van een speelplek goed te kunnen bepalen is het daarom altijd noodzakelijk om met omwonenden in gesprek te gaan.

Aanbod voor jeugd

Gemiddeld zijn 22% van de inwoners in een speelbuurt tussen de 0-12 jaar. In speelbuurten 5, 18, 19 en 20 ligt het percentage een stuk hoger dan gemiddeld. Het is in deze buurten dus extra belangrijk om een groot en divers speelaanbod te bieden. Speelbuurt 20 is een nieuwbouwwijk met veel jonge gezinnen. Hier zal de komende 10 tot 15 jaar veel vraag blijven naar een ruim speelaanbod.

Speelbuurten	0 t/m 12 jaar	Aantal inwoners	Percentage kinderen
1	290	1982	15%
2	158	726	22%
3	84	394	21%
4	6	116	5%
5	204	624	33%
6	369	1595	23%
7	326	1488	22%
8	119	660	18%
9	156	626	25%
10	154	603	26%
11	413	1928	21%
12	70	343	20%
13	239	1076	22%
14	172	1171	15%
15	95	482	20%
16	250	1218	21%
17	347	1435	24%
18	573	1958	29%
19	321	1153	28%
20	600	1725	35%

Tabel 1: aantal kinderen en inwoners per speelbuurt

In speelbuurten 1, 2 en 3 is het aantal speelplekken zeer beperkt maar er woont wel een redelijk aantal kinderen. Hier is extra aanbod gewenst.

Aanbod voor jongeren

Op Urk wonen 2.942 jongeren tussen de 13 t/m 20 jaar, dit is 14 procent van de inwoners. Voor deze jongeren gelden de barrières en speelbuurten niet meer. Jongeren verplaatsen zich vrij door de gemeente met hun fiets of scooter. Het aanbod voor jongeren bestaat uit twee grote sportplekken die goed verspreid liggen over de gemeente. Daarnaast beschikt het Wilhelminapark nog over een skatepark. Verder kunnen de jongeren terecht bij Buurthuis De Rots voor buurtsport en jongerenwerk (Caritas/Durf). De buurtsportcoaches en jongerenwerkers van Caritas organiseren ook sportieve activiteiten in de grote sportkooien. Er zijn geen formele Jongeren Ontmoetingsplekken (JOP's) in de gemeente.

Aanbod voor ouderen

Op Urk wonen 2227 ouderen van 65+ jaar, zo'n 10 procent van de inwoners. Deze doelgroep vraagt vooral om goede fiets- en wandelpaden. Deze zijn vooral rondom Urk voldoende aanwezig. Het formele aanbod voor deze doelgroep bestaat nu alleen uit een beweegtuin in het Wilhelminapark. Vanuit Caritas is er een welzijnsgroep genaamd 'Mit Eenkanger'. Zij organiseren verschillende activiteiten voor oudere inwoners zoals te zien is op in voorbeeld hieronder. De activiteiten vinden plaats in de verschillende buurthuizen en men kan voor een klein bedrag deelnemen. Ook zijn er enkele wandelclubjes die gebruik maken van de openbare ruimte. Hier liggen kansen om meer te doen met o.a. de beweegtuin door de wandelclubjes daar te laten starten of eindigen.

AGENDA DECEMBER 2024

Mit Eenkanger
Met Elkaar

* Kost 1 strip (1 euro)
** Kost 2 strippen (2 euro)
*** Kost 3 strippen (3 euro)
Bij aankoop van de strippenkaart graag gepast betalen

WEEK 49	TIJD	OMSCHRIJVING	WAAR
MAANDAG 2 DECEMBER	10:30 uur	Weekopening	Hal Talma Haven
	10:30 uur *	Bewegen	in de Hofstee
	14:30 uur *	Beleefhuis Ut Kunstige Vissers Ussien	Wijk 4-94
	15:00 uur *	Houtbewerking/Buurtkamer	't Jeugd
	18:15 uur	Kras en kwiek zwemgroep	Het Bun
	18:30 uur	Wandelavond	't Jeugd

Onderzoeksbevindingen - Aanbod per speelbuurt

Schijf van Vijf per speelbuurt

Op pagina 5 van dit onderzoeksrapport is de Schijf van Vijf voor Buitenspelen toegelicht. Hiermee kunnen we, samen met het aantal kinderen dat in een speelbuurt woont, onderbouwen of het speel- en sportaanbod binnen een speelbuurt groot en divers genoeg is. In de tabel hiernaast is per speelbuurt aangegeven of een speelvorm voldoende aanwezig, minimaal aanwezig is of niet aanwezig is.

Bevindingen:

- Alle speelbuurten, met uitzondering van speelbuurt 3, bevatten 1 of meerdere onderdelen van de Schijf van Vijf.
- Alleen in speelbuurt 10, 14 en 16 zijn alle type locaties van de Schijf van Vijf aanwezig.
- Er is veel traditioneel speelaanbod.
- Binnen de speelbuurten zijn weinig groene speelplekken of ravotplekken. Er zijn wel voldoende vrije grasvelden waar gespeeld en gesport kan worden.
- Er zijn weinig speelplekken met vrije verharde speelruimte (pleintjes). De schoolpleinen zijn hierin niet meegenomen omdat ze niet behoren tot de openbare ruimte.
- Er zijn geen formele speelroutes maar in enkele speelbuurten zijn de speelplekken wel door middel van veilige wandelroutes met elkaar verbonden.

Op de kaart op pagina 15 is te zien hoe de verschillende speelbuurten scoren. In de groene speelbuurten is een goed, gezond speelaanbod. Er zijn voldoende openbare speel- en sportplekken voor het aantal kinderen en er is voldoende afwisseling in type speelvormen.
In de oranje speelbuurten is het aanbod laag. Hier is te weinig openbaar speel- en sportaanbod.
In de paarse buurten is een hoog aanbod. Dit houdt in dat er meer speel- en sportplekken zijn dan noodzakelijk is voor het aantal kinderen en/of de grootte van de speelbuurt. Hierdoor is de kans dat kinderen elkaar tegenkomen op een plek, kleiner.

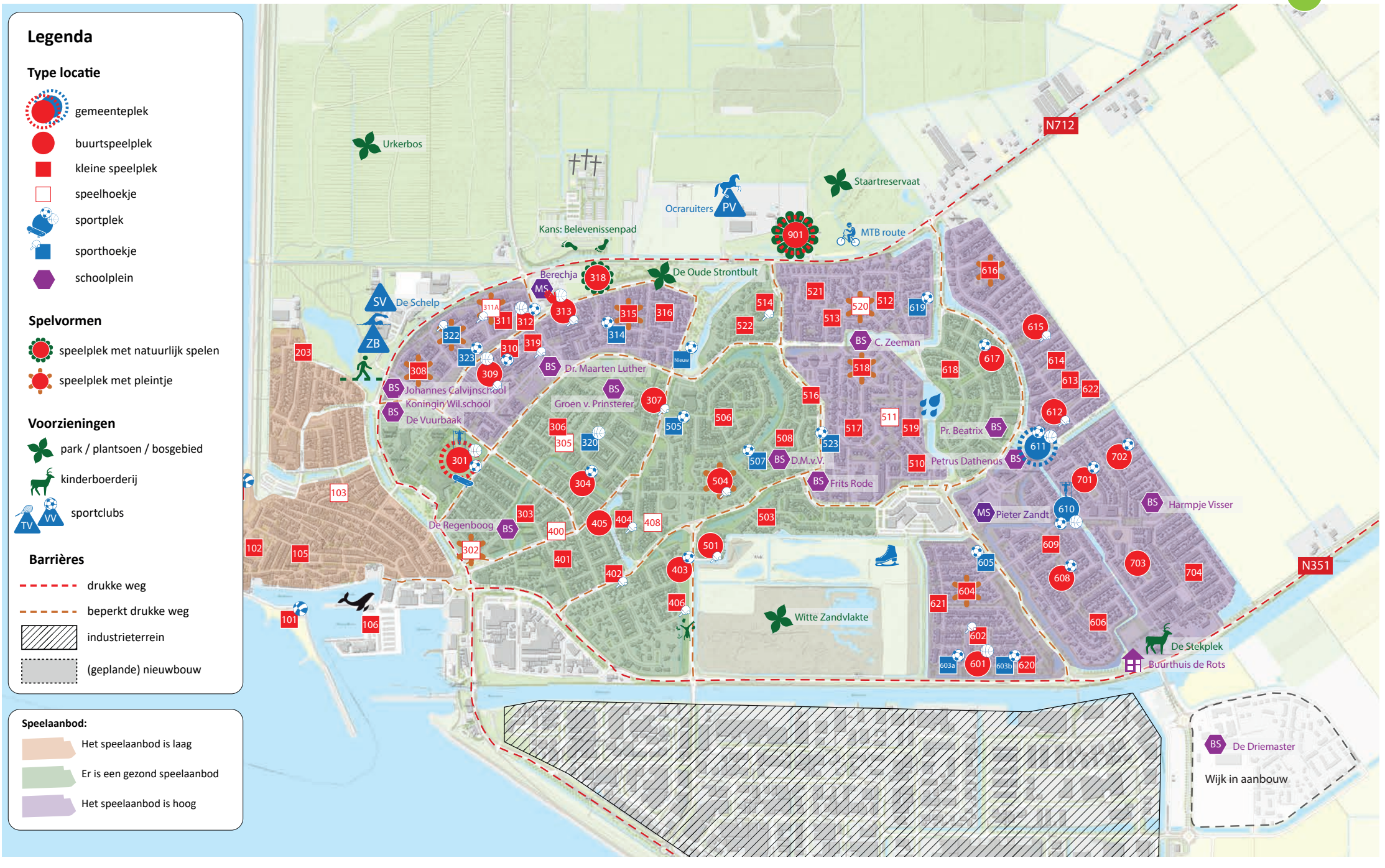
✓ Voldoende aanwezig

✓ Minimaal aanwezig

Niet aanwezig

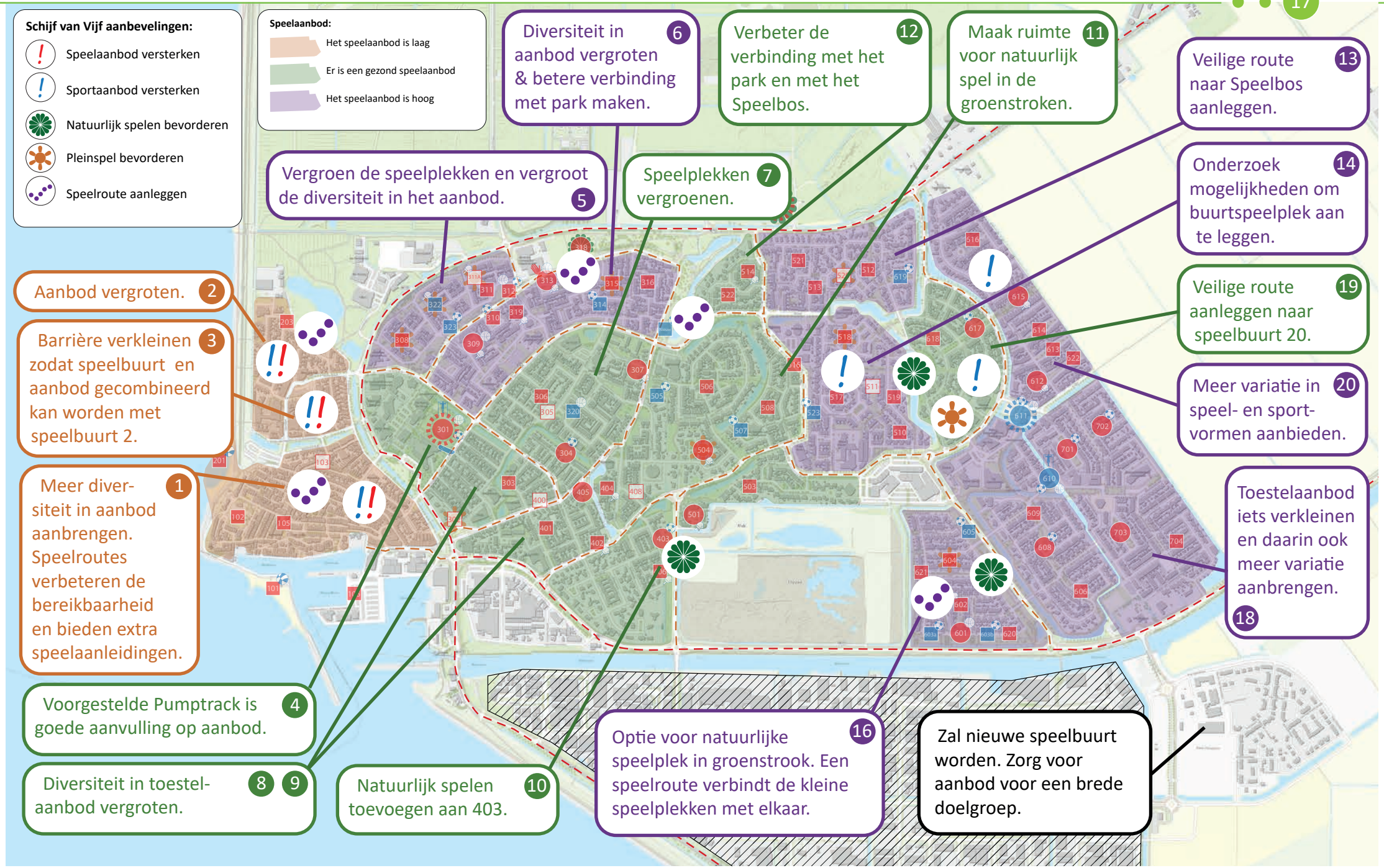
Speelbuurt	Traditionele speelplek	Sportplek	Natuurlijk spelen	Pleintje	Speelroute	Score
						✓ Minimaal ✓ Voldoende
1	✓	✓	✓	✓		
2	✓					
3						
4	✓	✓				
5	✓	✓		✓	✓	
6	✓	✓		✓	✓	
7	✓	✓				
8	✓			✓		
9	✓	✓				
10	✓	✓	✓	✓	✓	
11	✓	✓			✓	
12	✓	✓				
13	✓	✓		✓	✓	
14	✓	✓	✓	✓	✓	
15	✓	✓	✓			
16	✓	✓	✓	✓	✓	
17	✓	✓	✓		✓	
18	✓	✓				
19	✓	✓	✓			
20	✓	✓	✓	✓		

Tabel 2: Schijf van Vijf per speelbuurt

Legenda
Type locatie
gemeenteplek
buurtspeelplek
kleine speelplek
speelhoekje
sportplek
sporthoekje
schoolplein
Spelvormen
speelplek met natuurlijk spelen
speelplek met pleintje
Voorzieningen
park / plantsoen / bosgebied
kinderboerderij
sportclubs
Barrières
drukke weg
beperkt drukke weg
industrieterrein
(geplande) nieuwbouw
Speelaanbod:
Het speelaanbod is laag
Er is een gezond speelaanbod
Het speelaanbod is hoog
Urkerbos
Staartreservaat
Ocraruiters
Kans: Belevenissenpad
MTB route
N712
N351
Berechja
De Oude Strontbult
De Schelp
C. Zeeman
Dr. Maarten Luther
Johannes Calvijnschool
Koningin Wil.school
De Vuurbaak
Groen v. Prinsterer
D.M.v.V.
Frits Rode
Pr. Beatrix
Petrus Dathenus
Pieter Zandt
Harmpje Visser
De Regenboog
Witte Zandvlakte
De Stekplek
Buurthuis de Rots
De Driemaster
Wijk in aanbouw

Bijlagen

Bijlage 1 - Aanbevelingenkaart

Bijlage 2 - Beoordelingsschema speelplekken

Speelplan

Beoordelingsschema - plekniveau

	1	2	3	4	5
					
Ligging en situering *	• onveilig	• onhandig	• kan beter, maar voldoende	• goed doordacht, gerichte maatregelen genomen	• ideaal, alle inrichtingscriteria meegenomen
					
Inrichting *	• los toestel, weinig vrije ruimte • geen speel- en verblijfwaarde	• enkele speelvormen • beperkte uitdaging (speelvorm en leeftijd)	• plek met voldoende speelwaarde voor de beoogde doelgroep en genoeg vrije ruimte	• prettige plek; goede verblijfswaarde, speelmogelijkheden én vrije ruimte	• uitdagende, diverse plek, geschikt voor meerdere doelgroepen • hoge verblijfs- en speelwaarde
					
Huidige staat	• onveilig	• onaantrekkelijk, verweerd	• kan beter, maar voldoende	• in prima staat	• gloednieuw
					
Klimaatbestendigheid	• verhard, geen beschutting	• (deels) natuurlijke ondergrond, maar geen beschutting • **òf** verhard, maar wel voldoende beschutting	• (deels) natuurlijke ondergrond, beperkte beschutting • **òf** verhard, maar voldoende beschutting aangevuld met struiken en plantsoenen rondom	• (deels) natuurlijke ondergrond en goede beschutting	• doelbewust ingericht als klimaatbestendige plek (wadi, waterplein, schaduwzones)
					
Toegankelijkheid	• niet toegankelijk (zandondergrond, omheining, geen verlaagde drempel)	• wel toegankelijk (verhard pad, verlaagde opgang) • maar geen speelmogelijkheden	• toegankelijk • extra aandacht voor doelgroep: bv.: voldoende verharde ruimte (bewegingsvrijheid)	• toegankelijk • rekening gehouden met doelgroep: afstemming toestellen en ondergronden en toevoegen speelaanleidingen op verharding	• toegankelijk en inclusief! • mede ingericht voor specifieke doelgroep: ruimte, speeltoestellen, -aanleidingen afgestemd gebruikers met een beperking

*** Beoordeling afhankelijk van de soort locatie**